

je v njem »nesprejemljivi« moment prisile – čeprav ve, kako bi moral ravnati in da je ta *opustitev prisile* napačna, strokovno neustrezna. Govorimo o diskurzu, v katerem je prisila kot taka dojeta kot »napačna«, »pretirana« ali »iracionalna«. Učenec in pogosto tudi starši temu – čeprav nujnemu – momentu prisile nasprotujejo in se na različne načine upre/jo. A učitelji od strokovnih ravnanj ne odstopajo preprosto zaradi teh nasprotovanj, marveč zato, ker vedo, da jim družbeni diskurz ne zagotavlja legitimnosti. Tudi ravnatelj namreč v načelu ravnajo le kot instrument Drugega, občega družbenega diskurza. Če niti starši niti ravnatelj (šola) učitelju ne zagotavljajo opore, ki jo na daljši rok potrebujejo, ni mogoče pričakovati, da bi se učitelji temu, kar manjka, ne prilagodili. Tako prevlada moment popustljivosti, ki je v vzgojno-izobraževalnem sistemu postal resna ovira pri posredovanju znanja, ki bi bilo za posameznika dosegljivo.

Pogoj nujnih sprememb v pedagoškem diskurzu je potemtakem preobrat v družbi – sprememba *družbenega diskurza*.

Ali lahko ta družba privzame spoznanje, da so izobraževalna in vzgojna ravnanja velikokrat nujno represivna? Da morajo vključiti moment prisile?

Literatura

- Dolar M. (2010). *O skoposti in o nekaterih z njo povezanih rečeh: tema in variacije*, Ljubljana: Društvo za teoretsko psihoanalizo.
- Egan, K. (2009). *Zgodovina pedagoške zmote: naša progresivistična dediščina od Herberta Spencerja do Johna Deweya in Jeana Piageta*, Ljubljana: Krtina.
- Kovač Šebart, M. (2002). *Samopodobe šole: konceptualizacija devetletke*, Ljubljana: Center za študij edukacijskih strategij, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani.
- Kovač Šebart, M., Krek, J. in Kovač M. (2004). Podatki iz mednarodnih raziskav v povezavi s problematiko obremenjenosti otrok – ali preobremenjenost kot posledica diskurza. *Sodobna pedagogika*, 55/5, 70–98.
- Krek, J. (2000). Pravičnost in razcep v vrednotenju znanja – ali ocena za hrbotom zavesti. V: Krek, J. in Cencič, M. (ur.). *Problemi ocenjevanja in devetletna osnovna šola*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Krek, J. (2008). Očetovska funkcija, avtoriteta učitelja in vzgojna zasnova v javni šoli. *Sodobna pedagogika*, 59/5, 136–153.